

Spørsmål 68 (2022) fra Cathrin Janøy (MDG): Spørsmål om seksualundervisning i skoler og barnehager i Drammen

Til: Rådmannen
Fra: Cathrin Janøy (MDG)

Dato: 02.06.2022
Saksnr: 22/00048-68
Deres ref:

Vår fantastiske seksualitet handler om alle deler av vår menneskelige eksistens og er en kilde til god livskvalitet, nytelse og glede. Den griper dypt inn i våre liv - både psykisk og fysisk. Det er en nær sammenheng mellom livskvaliteten vår og hvordan vi fungerer seksuelt. Hvordan bli glad i egen kropp, hvordan godta kroppens utvikling og endringer, lære om hva slags sterke følelser som kan oppstå i forhold til det som handler om seksualitet og forelskelse. Den nye læreplanen løfter temaet folkehelse og livsmestring høyt, og inn under dette hører en god og helhetlig seksualundervisning hjemme.

I dagens samfunn vokser mange barn og unge opp med kunnskap om dette temaet hentet fra den digitale verden, Porno er på mange måter blitt nåtidens lettest tilgjengelige seksualopplyser. Her er det prestasjonspreget, ufølsom og idealiserte bilder av den perfekte kropp og samleier. Obligatorisk undervisning og pensum om seksualitet og seksuell helse er så å si fraværende i profesjonsstudiene ved universiteter og høyskoler.

Sex og samfunn gjennomførte nylig den største kartleggingen av seksualitetsundervisningen i skolen som noensinne har blitt gjennomført.

<http://sexogsamfunn.no/wp-content/uploads/2022/02/Rapport-seksualitetsundervisning-i-skolen.pdf>

Oppsummeringen av denne kom i februar. Totalt 10 000 elever i alderen 16-17 år ble spurt. Over 1000 av dem svarte og like mange lærere. Undersøkelsen kunne konkludere med at både elever og lærere ønsket seg endringer når det kom til seksualundervisningen.

Elevene ble spurt om hva de syntes om denne undervisningen, hvor mye undervisning de hadde fått og hvilke tema det ble undervist i. Den så også på hvilke tema elevene savnet, deres meninger om underviserne og hva elevene mente kunne forbedre seksualitetsundervisningen.

Nesten halvparten av elevene syntes ikke at kvaliteten på seksualitetsundervisningen i skolen var god. 7 av 10 elever rapporterte at de ønsket seg mer seksualitetsundervisning, hele 89 % av jentene. Nær 70 prosent av elevene ønsket å lære mer om alle tema. Hele 66 prosent av elevene sa det var tema de savnet i opplæringen. 8 av 10 elever mente at seksualitetsundervisning var viktig for å få et godt forhold til egen kropp.

Styring og eierskap

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

De som har hatt seksualitetsundervisning forteller ofte at hovedfokus har vært grensesetting og forebygging av sykdommer og graviditet. Dette er viktige temaer, men bør ikke være eneste fokus.

Både elevene og lærerne ønsket opplæring av helsesykepleier eller eksterne aktører.

Tre av fem lærere ønsket mer seksualitetsundervisning i skolen. 69 % oppga at de faglig sett var ganske eller meget interessert i seksualitetsundervisning. Kun 22 prosent av lærerne mente at kvaliteten på seksualundervisningen var tilfredsstillende. Kun 12 % av lærerne var ganske eller helt enige i påstanden om at de i løpet av sin utdanning fikk kunnskap om seksualitetsundervisning som de kunne bruke i sin arbeidshverdag.

Seksualitetsundervisning i 2022 må være oppdatert i innhold og begrepsbruk. Noen viktige aspekter som bør med: Grensesetting, pornografi, abort, mensens prevensjon, sykdomsforebygging, normalisering av seksualitet i alle former, kjønnsidentitet, mangfold i seksualitet, og ikke minst seksualitet som kilde til glede og trivsel.

Sex og Politikk har utviklet og tilbudt materiell til undervisning om seksualitet i grunnskolen og videregående opplæring siden 2010, og dette materialet framholdes av fagfolk som forbilledlig i både tematikk og begrepsbruk. <https://sexogpolitikk.no/seksualundervisning/>

Som politikere skal vi ikke gå for inn i detaljene på den jobben som gjøres ute i skolen når det gjelder dette temaet, men samtidig har vi som skoleeier et viktig ansvar for at elevene får det de trenger. Vi tror det hadde vært nyttig også for oss politikere å få bedre oversikt over seksualitetsundervisningen i Drammen kommune sett i lys av tilbakemeldingene fra både lærere og elever som i nevnte nasjonale undersøkelse gav tydelige tilbakemelding om at det er et klart forbedringspotensiale.

Spørsmål

1. Hvordan er seksualitetsundervisningen i Drammen kommune skoler lagt opp?
2. Hvordan sikrer vi at alle elevene får god nok seksualitetsundervisning, som dekker alle de nevnte aspektene?
3. Hvordan vil Drammen kommune følge opp rapporten fra Sex og samfunn, og anbefalingene derfra?
4. Har vi noe oversikt over om seksualitetsundervisning har blitt avlyst pga korona, og hvordan sikres det i så fall at dette tas igjen?
5. Gjennomføres det seksualitetsundervisning også i barnehagene i Drammen kommune?

Svar

1. Hvordan er seksualitetsundervisningen i Drammen kommune skoler lagt opp?

I nytt læreplanverk (LK20) er folkehelse og livsmestring ett av de tverrfaglige temaene i skolen, og skal bidra til å gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende. Seksualitet og kjønn, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andre og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner er flere aktuelle temaer innenfor dette området.

Læreplanen i naturfag inneholder også kjerneelementet kropp og helse. Elevene skal forstå hvordan kroppens store og små systemer virker sammen. De skal også forstå hvordan kroppen utvikler seg, og hvordan fysisk og psykisk helse kan ivaretas. Kunnskap om kroppens systemer og hvordan de påvirker hverandre, skal hjelpe elevene til å ta vare på egen kropp og helse i et livslangt perspektiv.

Kompetansemål i naturfag etter 4.trinn:

- samtale om hva fysisk og psykisk helse er, og drøfte hvordan livsstil og trivsel påvirker helse
- samtale om likheter og ulikheter mellom kjønnene, om kjønnsidentitet og om menneskets reproduksjon

Kompetansemål i naturfag etter 7. trinn

- gjøre rede for fysiske og psykiske forandringer i puberteten og samtale om hvordan dette kan påvirke følelser, handlinger og seksualitet

Kompetansemål i naturfag etter 10.trinn

- drøfte spørsmål knyttet til seksuell og reprodutiv helse

I tillegg til å arbeide med temaet gjennom folkehelse og livsmestring, og i naturfag, jobber helsesykepleierne i skolen også med temaet.

Skolehelsetjenestens tilbud:

1.trinn: grupper med alle elevene som heter *Kroppen min*. Her er hensikten at barn skal vite hva som ikke er lov å gjøre mot barn og hvordan de kan få hjelp. Barn skal vite noe om hva vold, overgrep og omsorgssvikt er. Målet er å gi barna et språk for å si ifra til en voksen. *Gi barn kjennskap til egen kropp og naturlig utvikling, både fysisk, psykisk og seksuelt.*

5.trinn: Pubertetsundervisning hvor vi skal sikre at alle elever på 5. trinn får kunnskap om pubertet, kroppens utvikling, grenser og seksuell glede og seksuelle overgrep.

8.trinnsamtalen: Individuell samtale med alle elever hvor seksualitet, pubertet og nettvett samt vold, overgrep og omsorgssvikt er tema.

9.trinn: Seksualundervisning i grupper. Her er tema blant annet naturlig seksualitet, utforskning av egen seksualitet, mangfold, lyst, seksuell identitet, grenser, porno, prevensjon, kunnskap om seksuelt overførbare infeksjoner, hvordan bevare en god seksualitet.

Ved behov og kapasitet har skolehelsetjenesten undervisning om ulike temaer inn i skolen. Barneskolen har sett et økende behov for undervisning om dette på 7. trinn, så det vurderes inn som et fast tilbud. Kapasitet og omfang må vurderes.

Helsesykepleieren på videregående skole har også tilbud om seksualundervisning i klasse, dette utføres ved forespørsel og kapasitet.

Helsestasjon for ungdom (HFU) har dette ofte som tema si sine samtaler med ungdom som oppsøker dem. I tillegg har de som jobber der, vært med å gi et tilbud i velkomstklassene i samarbeid med Migra helsestasjon.

2. Hvordan sikrer vi at alle elevene får god nok seksualitetsundervisning, som dekker alle de nevnte aspektene?

Profesjonsfellesskapet på skolene har et samlet ansvar for å bidra til å dekke alle kompetansemålene i læreplanen.

Skolehelsetjenesten reviderer årlig sin seksualundervisning slik at den skal være relevant og faglig oppdatert.

Ifølge retningslinjene til skolehelsetjenesten, anbefalers det at alle elever på 9.trinn skal besøke HFU for å bli kjent med lokasjon og tilbud. Dette tilbudet er ikke gjenopptatt etter endring under pandemien. Det ble i den anledning utarbeidet en informasjonsfilm for å gi elevene informasjon om HFU. Det er en målsetning om at HFU kan tilby besøk i løpet av neste skoleår.

3. Hvordan vil Drammen kommune følge opp rapporten fra Sex og samfunn, og anbefalingene derfra?

- Rådmannen har informert alle skolelederne om rapporten fra Sex og Samfunn.
- Videreutvikle samarbeidet mellom skole og helsesykepleier. Sikre at eleven får nok kunnskap om tema. Ikke bare på 9. trinn, men gjennom hele skoleløpet.
- Skolehelsetjenesten bidrar med kompetanseheving av lærere slik at de blir sikrere på tema.
- Skolehelsetjenesten vurderer å ha en stor begivenhet, i for eksempel kinoen, hvor dette kan være tema for alle ungdommer på et fast alderstrinn.
- Helsestasjon for ungdom (HFU) videreutvikles til at både ansatte og ungdom kan ta kontakt for å øke sin kunnskap om temaet.

4. Har vi noe oversikt over om seksualitetsundervisning har blitt avlyst pga korona, og hvordan sikres det i så fall at dette tas igjen?

Det er per i dag ikke mulig å sikre at mistet undervisning eller andre tilbud tas igjen pga korona. Det er likevel et ansvar for skolene å sikre at elevene når kompetansemålene i LK-20.

Skolehelsetjenesten strekker seg lagt for å ta igjen dette på alle skoler, men det kan ikke forventes at elevene kan få igjen alt det de har mistet under koronaen.

5. Gjennomføres det seksualitetsundervisning også i barnehagene i Drammen kommune?

Det gjennomføres ikke seksualundervisning i barnehagen, men barna skal få erfaring med temaet «kroppen» i rammeplanen. Dette gjelder blant annet å:

- blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen
- blir trygge på egen kropp, få en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser
- setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser

Helsestasjonen har naturlig seksualitet som tema på 2- og 4 års konsultasjonen.